

**Lehetséges
válaszok a
mezőgazdaság
előtt álló
kihívásokra**

Miért? Vannak lehetséges
válaszok?

- „Minden probléma egy rendszerben létezik, és nem oldható meg különálló intézményekkel”

(Brundtland Bizottság)

- A mezőgazdaság determinált és nem elválasztható a környezeti, társadalmi változásoktól

A mezőgazdaság determinált Ökológiai determinizmusok

- Ökológiai tényezők
 - Környezeti terhelések változása
 - Ökológiai tényezők változása
 - Környezet változása
 - Alkalmazkodási kényszer minden faj és az emberi társadalom számára
 - Szelekció – ki lesz sikeres az alkalmazkodásban?
- Ökológiai tényezők változása
 1. Éghajlat változás
 2. Talaj degradáció
 3. Vízkészletek túl használata
 4. Fajok, fajták degradációja, invázió
 5. Ökoszisztéma szolgáltatások csökkenése
 6. A természetes ökoszisztémák kiterjedésének csökkenése

Determinizmusok a mezőgazdaságban

Természeti erőforrások túl-használata

- A kártevők ellenei kémiai védekezés következtében csökkent a természetes védekező képesség
- Világszerte csökken a beporzók száma
- A vízhez kapcsolódó természetes ökoszisztémák degradációja miatt nőtt az árvizek valószínűsége és veszélyessége
- A tengeri halállomány 25%-a túlhalászott
- 5-25%-a a vízkivételnek nem fenntartható
- 15-35%-a az öntözésnek nem fenntartható
- Megnőtt a negatív externáliák összege (víz, talaj, élővilág degradációja) és eléri az élelmiszertermelés bevételeinek tíz százalékát a „fejlett” országokban

A mezőgazdaság determinált Társadalmi determinizmusok

- Népeség
növekedése (évi 80
millió)
- Igények növekedése:
 - Élelmiszer igény 70-
85%
 - Vízkivételi igény 30-
85%
- A kialakult
szerkezetek általi
meghatározottság
(strukturális fogság)
- Város-vidék
népeség eloszlás
- Ellátás
- Szállítás
- energia

A mezőgazdaság determinált Gazdasági determinizmusok

- Növekedési kényszer: 1960-2000 között az élelmiszer termelés 2.5X nőtt
- Tőke: befektetések és hozamok - agrobiznisz
- Munkahatékonyság
 - A mezőgazdaság a világ GDP (65.82 Trillió dollár) 4%-át adja
 - Az alacsony jövedelmű országokban 24%
 - A világ népesség 22% a mezőgazdaságban dolgozik, a teljes munkaerő fele
- Támogatások
 - Az OECD országokban az élelmiszer termelést 324 milliárd dollárral támogatták 2000-ben, amely a világ élelmiszertermelési értékének harmada

Fenntartható mezőgazdaság?

Szociális hatások

Teherviselők

- Termelők magas költségei + hitelek törlesztése
- Az egész társadalom, aki fizet az iparszerű mezőgazdaság külső költségeiért
- Egészség: 852 millió alultáplált, 1.2 milliárd túltáplált ember

Haszonélvezők

- Agrobiznisz résztvevői, kivéve a gazdálkodót
- Befektetők, hitelezők

A jövő forgatókönyvei

- Globalizáció+
 - Globalizáció –
 - Lokalizáció
 - Glokalizáció
- A jövő átmenet a különböző forgatókönyvek között

A valószínű forgatókönyv

- 1. Próbálkozások folynak a problémák technikai úton történő megválaszolására, ld. éghajlat változás, energia válság. A fosszilis energiaforrások helyettesítése, a növekvő élelmiszerigények, stb. megnövelik a mezőgazdasági termelés iránti igényt. A mezőgazdaság az intenzitás növekedés irányába mozdul el. Kevés tulajdonos, kevés bérmunkás, sok földönfutó.
- 2. A folyamat tovább rontja a helyzetet. Felgyorsulnak a környezeti változások, a társadalmi polarizáció, nő strukturális fogság, az erőforrások korlátossá válnak.
- 3. A globalizáció+ forgatókönyv elbukik, az áruk és tőke szabad mozgása értelmetlenné válik a fosszilis erőforrások hiánya miatt. Kényszer lokalizáció alakul ki
- 4. Hosszú távú életszínvonal romlás következik be.

A kívánt forgatókönyv

- A kedvezőtlen folyamatokat már nem lehet megakadályozni. Változnak az ökológiai körülmények, csökkenek az elérhető erőforrások.
- A választ az emberiség nem technikai, hanem erkölcsi és intézményi változásokban keresi.
- A versenyt felváltja az együttműködés
- Az ágazati gondolkodást és szabályozást az integrált megközelítés
- A központosítást a szubszidiaritás
- Esélyek kiegyenlítése az erőforrásokhoz való hozzáférésre
- Alkalmazkodó, ökológiai megfontolásokon alapuló mezőgazdaság